

บทที่ 4

กลวิธีสื่อสารในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนว

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ตามแนวคิดหลักที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แนวคิดด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา และแนวคิดด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 แนวคิดด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

จากการวิเคราะห์กลวิธีสื่อสารในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวตามทฤษฎีด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษาของเชิร์ตเซอร์และสโตน (Shertzer & Stone, 1980) และ ฮิลล์ (Hill, 1978 อ้างถึงใน Hansen, 1986) ผู้วิจัยพบกลวิธีสื่อสารที่หลากหลายโดยได้นำเสนอเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1
 กลวิธีสื่อสารในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนว

กลวิธีสื่อสารในการให้คำปรึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. การถามคำถาม	569	27.47
2. การให้ข้อมูล	282	13.62
3. การเตือน	143	6.90
4. การให้เหตุผล	142	6.86
5. การให้คำแนะนำ	139	6.71
6. การยกตัวอย่าง	113	5.46
7. การสรุป	106	5.12
8. การกล่าวเนื้อหาซ้ำ	95	4.59
9. การแสดงความเห็นขัดแย้ง	90	4.34
10. การให้กำลังใจ	77	3.72
11. การอ้างถึงตัวผู้ฟัง	76	3.67
12. การตีความ	62	2.99
13. การให้ทางเลือก	59	2.85
14. การแสดงความเป็นกันเอง	48	2.32
15. การเปิดเผยตนเอง	40	1.93
16. อื่นๆ	30	1.45
รวม	2,071	100.00

1. **กลวิธีการถามคำถาม** หมายถึงวิธีการสอบถามข้อมูลจากผู้รับคำปรึกษา ข้อมูลในที่นี้อาจเป็นได้ทั้งข้อมูลทั่วไปหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับคำปรึกษาเอง กลวิธีนี้สามารถใช้เริ่มการสนทนากับผู้รับคำปรึกษาโดยตรงเพราะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีโอกาสได้พูดคุยมากขึ้น การถามคำถามที่พบจากข้อมูลแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ คำถามแบบเปิด (open question) ซึ่งเป็นคำถามที่เปิดกว้างให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถตอบได้อย่างอิสระ โดยมักจะมีถ้อยคำแสดงการถาม เช่น “ทำไม” “อย่างไร” “เพราะอะไร” เป็นต้น และคำถามแบบปิด (closed question) ซึ่งต้องการคำตอบเพียงใช่หรือไม่ใช่ โดยมักมีถ้อยคำแสดงการถาม เช่น “ใช่ไหม” “ใช่หรือไม่” เป็นต้น

กลวิธีนี้พบทั้งหมด 569 ครั้ง คิดเป็น 27.47% เมื่อแบ่งเป็นคำถามแบบเปิด (open question) ซึ่งเป็นคำถามที่เปิดกว้างให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถตอบได้อย่างอิสระ พบจำนวน 401 ครั้ง คิดเป็น 70.47% ส่วนคำถามแบบปิด (closed question) ซึ่งต้องการคำตอบเพียงแค่ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” พบทั้งหมด 168 ครั้ง คิดเป็น 29.53% ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1 ตัวอย่างคำถามแบบเปิด (open question)

(1) ครูแนะแนว: “ลักษณะของผู้มีบุคลิกภาพที่ดีเป็นยังไงคะ”

ถ้อยคำในตัวอย่างที่ (1) นี้มีลักษณะเป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปจากผู้รับคำปรึกษา และกล่าวได้ว่าเป็นคำถามแบบเปิด ดังจะสังเกตได้จากการที่ครูแนะแนวใช้ถ้อยคำแสดงการถามว่า “ยังไง” ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนตอบอย่างอิสระ

1.2 ตัวอย่างคำถามแบบปิด (closed question)

(2) ครูแนะแนว: “เมื่อไหร่เห็นแล้วเรารู้สึกเครียด รู้สึกไม่อยากเห็นหน้า ความสุขเราก็ดลดลงใช่ไหมคะ”

ถ้อยคำนี้มีลักษณะเป็นการสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับคำปรึกษาเอง จะสังเกตได้ว่าครูแนะแนวเลือกใช้คำถามแบบปิด กล่าวคือ ครูแนะแนวใช้คำถามที่ต้องการคำตอบจากนักเรียนเพียงแค่ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”

2. กลวิธีการให้ข้อมูล หมายถึงการที่ผู้ให้คำปรึกษาแจ้งข้อมูล ข้อเท็จจริง ที่มาของข้อมูล รวมถึงรายละเอียดหรือเรื่องราวต่างๆ แก่ผู้รับคำปรึกษา ซึ่งข้อมูลนั้นอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้คำปรึกษาหรือไม่ก็ได้ กลวิธีนี้พบจำนวน 282 ครั้ง คิดเป็น 13.62% ตัวอย่างเช่น

(3) ครูแนะแนว: “คะแนน G-PAX เขาจะสะสม 6 ภาคเรียน 6 ภาคเรียน นะคะ หมายความว่า ตั้งแต่ ม.4 ถึง ม.6 เทอมสุดท้าย อันนี้ คือ G-PAX คะแนนสะสมนะ อีกอันนึง O-NET O-NET นี้ 30% O-NET เป็นคะแนนทดสอบ เอ่อ วัดมาตรฐานโรงเรียน วัดมาตรฐานโรงเรียน สอบ 8 กลุ่มสาระนะคะ เนื้อหาครอบคลุม เอ่อ ช่วงชั้นที่ 4 หมดนะ”

เห็นได้ชัดว่าถ้อยคำของครูแนะแนวในตัวอย่างที่ (3) เป็นการอธิบายเพื่อให้ข้อมูลแก่นักเรียนโดยมีประเด็นหลักคือเรื่องการคิดคะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัย

3. **กลวิธีการเตือน** หมายถึงการบอกให้ผู้รู้ล่วงหน้าหรือพูดเน้นย้ำเพื่อให้ผู้ฟังจดจำได้มากยิ่งขึ้น หรือเพื่อป้องกันการหลงลืมของผู้ฟัง กลวิธีนี้พบจำนวน 143 ครั้ง คิดเป็น 6.90% ตัวอย่างเช่น

(4) ครูแนะแนว: “ที่นี้ก่อนอื่นเลย ก่อนอื่นเลยนะคะ *ครูขอเตือนเรื่อง เข้าดูบนกระดานเลยลูก โน่น portfolio ใหม้ยคะ portfolio เราขอนัดส่งวันที่ 8*”

จากตัวอย่างที่ (4) จะเห็นว่าครูแนะแนวกล่าวถ้อยคำแสดงการเตือนอย่างชัดเจนด้วยการพูดว่า “ครูขอเตือน” เพื่อเน้นย้ำให้นักเรียนจดจำวันที่ต้องส่งแฟ้มสะสมผลงานได้มากยิ่งขึ้น

4. **กลวิธีการให้เหตุผล** หมายถึงการที่ผู้พูดแสดงความน่าเชื่อถือของถ้อยคำโดยการให้เหตุผลประกอบ ซึ่งจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกสะดวกใจที่จะปฏิบัติตาม ถ้อยคำที่แสดงการให้เหตุผลเช่น “เพราะ” “เพราะว่า” เป็นต้น กลวิธีนี้พบจำนวน 142 ครั้ง คิดเป็น 6.86% ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(5) ครูแนะแนว: “ครูอยากให้ทุกคนสอบความถนัดทางวิชาชีพครูทิ้งไว้ *เพราะจะเป็นตัวช่วยตัวหนึ่งที่ตอนหลังเธอจะเลือกเข้าคณะได้*”

จากตัวอย่างนี้ ครูแนะแนวกำลังอธิบายให้นักเรียนทราบว่าเพราะเหตุใดจึงอยากให้นักเรียนสอบความถนัดทางวิชาชีพครู โดยการให้เหตุผลว่าจะเป็นตัวช่วยในการเลือกเข้าคณะทางครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ได้

5. **กลวิธีการให้คำแนะนำ** หมายถึงการที่ผู้ให้คำปรึกษาสื่อเจตนาให้ผู้รับคำปรึกษาทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยมีถ้อยคำที่สื่อการแนะนำเช่น “ควร” “ควรจะ” “น่าจะ” “คงต้อง” เป็นต้น กลวิธีนี้สามารถช่วยลดความสับสนและความไม่แน่นอนของผู้รับคำปรึกษา เนื่องจากการที่ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำให้ผู้รับคำปรึกษาทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจปัญหาเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การตัดสินใจ กลวิธีนี้พบจำนวน 139 ครั้ง คิดเป็น 6.71% ตัวอย่างเช่น

(6) ครูแนะแนว: “นักเรียนจะตื่นเต้นหรืออะไรก็แล้วแต่ *นักเรียนควรจะพยายามไปให้ทันก่อนเข้าห้องสอบประมาณครึ่งชั่วโมง*”

ตัวอย่างนี้ ครูแนะแนวกำลังแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัยว่าควรจะไปให้ทันก่อนเข้าห้องสอบประมาณครึ่งชั่วโมง โดยใช้คำที่สื่อการแนะนำได้แก่คำว่า “ควรจะ”

6. **กลวิธีการยกตัวอย่าง** หมายถึงการยกตัวอย่างในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ผู้พูดกำลังพูดถึง เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น การยกตัวอย่างจะทำให้ผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดกล่าวได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น กลวิธีนี้พบจำนวน 113 ครั้ง คิดเป็น 5.46% ตัวอย่างเช่น

(7) ครูแนะแนว: “ในเดือนตุลาคมนี้ นักเรียนบางคนจะต้องไปสอบณะคะ สอบวิชาเฉพาะ การสอบนี้ถ้าเราทำไม่ดี เช่น ทุจริตหรือไม่พร้อมในเรื่องอุปกรณ์ หรือไม่รู้ว่เวลาการสอบในแต่ละรายวิชาเป็นอย่างไรบ้าง มันจะทำให้เราเกิดข้อผิดพลาดได้”

จากตัวอย่าง ครูแนะแนวกำลังอธิบายเกี่ยวกับข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการสอบ โดยการยกตัวอย่างข้อผิดพลาดต่างๆ ให้นักเรียนฟัง

7. **กลวิธีการสรุป** หมายถึงการคัดเลือกหรือรวบรวมประเด็นสำคัญที่ผู้รับคำปรึกษาพูดและนำเสนอด้วยวิธีการที่ชัดเจน ทำให้เห็นประเด็นสำคัญอย่างเด่นชัดและลึกซึ้งยิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจสถานการณ์ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้ให้คำปรึกษาสามารถใช้การสรุปเปลี่ยนไปสู่ประเด็นใหม่ หรือใช้โยงไปสู่กิจกรรมต่อไปในการให้คำปรึกษา ถ้อยคำที่แสดงการสรุป เช่น “สรุปว่า” “เพราะฉะนั้น” “ดังนั้น” เป็นต้น กลวิธีนี้พบจำนวน 106 ครั้ง คิดเป็น 5.12% ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(8) ครูแนะแนว: “ปฏิทินนี้จะ เป็นไปตามstepนี้ตลอดเลย สรุปว่านักเรียนต้องคอยติดตามว่า ในแต่ละเดือนนั้นเป็นอย่างไร เริ่มทำอะไรบ้าง นะคะ”

ตัวอย่างที่ (8) นี้ครูแนะแนวได้กล่าวสรุปว่านักเรียนต้องคอยติดตามดูปฏิทินซึ่งจะบอกว่ในแต่ละเดือนนั้นนักเรียนต้องทำอะไรบ้างโดยใช้ถ้อยคำที่แสดงการสรุปคือ “สรุปว่า”

8. **กลวิธีการกล่าวเนื้อหาซ้ำ** หมายถึงการที่ผู้ให้คำปรึกษาพูดซ้ำถ้อยคำของผู้รับคำปรึกษา เพื่อตรวจสอบว่าสิ่งที่ผู้ให้คำปรึกษาได้ยินนั้นถูกต้องหรือไม่ หรือเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้คิดในสิ่งที่ได้พูดไปแล้วอีกครั้งหนึ่ง การกล่าวเนื้อหาซ้ำอาจจะเป็นการพูดซ้ำทั้งประโยค หรือพูดซ้ำบางส่วนก็ได้ กลวิธีนี้พบจำนวน 95 ครั้ง คิดเป็น 4.59% ตัวอย่างเช่น

(9) ครูแนะแนว: “เป็นไงคะหัวใ้ตะ นิ่งก้มหน้าก้มตา อยากเรียนอะไรลูก”

นักเรียน: “เศรษฐศาสตร์หรือน่านิติศาสตร์ก็ได้”

ครูแนะแนว: “เศรษฐศาสตร์ก็ได้ นิติก็ได้”

จากตัวอย่าง ครูแนะแนวพูดซ้ำถ้อยคำบางส่วนของนักเรียน เพื่อตรวจสอบว่าสิ่งที่ครูแนะแนวได้ยินนั้นถูกต้องหรือไม่

9. กลวิธีการแสดงความเห็นขัดแย้ง หมายถึงการแสดงความขัดแย้งทางคำพูด โดยการใช้คำว่า “แต่” หรือ “แต่ว่า” เป็นต้น กลวิธีนี้พบจำนวน 90 ครั้ง คิดเป็น 4.34% ตัวอย่างเช่น

(10) ครูแนะแนว: “พวกครู ถ้าเครื่องที่โรงเรียนเราไม่ตรวจให้เนีย พวกครูก็จะมานั่งขีดกาให้ นะคะ แต่เค้าอาจจะไม่ตรวจให้เราเลยก็ได้ นะคะ”

ตัวอย่างนี้ ครูแนะแนวแสดงความเห็นขัดแย้งเกี่ยวกับการสอบว่าถ้านักเรียนฝนกระดาษคำตอบไม่คืนเครื่องไม่ตรวจ หากเป็นการสอบในโรงเรียน ครูจะตรวจให้ แต่หากเป็นการสอบนอกโรงเรียน คนตรวจข้อสอบอาจจะไม่ตรวจให้นักเรียนก็ได้ เพราะถือว่าเป็นความบกพร่องของนักเรียน

10. กลวิธีการให้กำลังใจ หมายถึงการที่ผู้ให้คำปรึกษานับสนุนหรือให้แรงเสริมทางคำพูดแก่ผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง โดยผู้ให้คำปรึกษาจะกล่าวให้กำลังใจแก่ผู้รับคำปรึกษาในเรื่องต่างๆ กลวิธีนี้พบจำนวน 77 ครั้ง คิดเป็น 3.72% ตัวอย่างเช่น

(11) ครูแนะแนว: “เก่งมาก เอ้า ปรบมือให้ตัวเองที่ตอบได้ เก่งมาก เก่งมาก นะ”

ในบริบทนี้ ครูแนะแนวถามนักเรียนเกี่ยวกับการสอบ Admissions ซึ่งนักเรียนสามารถตอบคำถามของครูได้ ครูจึงให้กำลังใจด้วยการกล่าวชื่นชมนักเรียน

11. กลวิธีการอ้างถึงตัวผู้ฟัง หมายถึงการกล่าวถึงเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวผู้ฟัง เช่น ความชอบ ความสนใจ หรือความถนัด ซึ่งจะเป็นข้อมูลอันดีที่จะช่วยให้ผู้ฟังตัดสินใจด้วยตนเองได้ง่ายขึ้น และเป็นการไม่บังคับหรือยึดเยียดความคิดของผู้พูดแก่ผู้ฟังด้วย กลวิธีนี้พบจำนวน 76 ครั้ง คิดเป็น 3.67% ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(12) ครูแนะแนว: “ใครที่มีคุณสมบัติ และคิดว่าจะทดลองไปสอบสัมภาษณ์ และอาจจะเอาตรงนี้ นักเรียนก็เอาใบสมัครไป เดียวให้ใบสมัครไว้”

จากตัวอย่าง ครูแนะแนวกำลังบอกนักเรียนเกี่ยวกับการสมัครโควตาโดยกล่าวถึงตัวนักเรียนว่าใครที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์และคิดว่าจะทดลองไปสอบสัมภาษณ์ให้มารับใบสมัครไป

12. **กลวิธีการตีความ** หมายถึงการอธิบายความหมายที่แฝงอยู่ในถ้อยคำของผู้รับคำปรึกษา เป็นการตีความเกินกว่าสิ่งที่ได้ฟัง การตีความอาจเป็นการเชื่อมโยงระหว่างถ้อยคำและเหตุการณ์เพื่อหาความหมายว่าเป็นอย่างไร กลวิธีนี้พบจำนวน 62 ครั้ง คิดเป็น 2.99% ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(13) นักเรียน: “หนูอยากเรียนคณะบริหารฯ ค่ะ”

ครูแนะแนว: “แสดงว่าเธอคงอยากเป็นนักธุรกิจ”

เมื่อพิจารณาตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่าครูแนะแนวได้ตีความถ้อยคำของนักเรียนที่กล่าวว่าอยากเรียนคณะบริหารธุรกิจ

13. **กลวิธีการให้ทางเลือก** หมายถึงการที่ผู้พูดเสนอทางเลือกเพื่อเปิดโอกาสและให้สิทธิแก่ผู้ฟังที่จะเลือกปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามที่ผู้พูดกล่าว กลวิธีนี้ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าจะสามารถเลือกทำในสิ่งที่ต้องการได้ ถ้อยคำที่แสดงการให้ทางเลือกเช่น “หรือ” “ก็ได้” เป็นต้น กลวิธีนี้พบจำนวน 59 ครั้ง คิดเป็น 2.85% ตัวอย่างเช่น

(14) ครูแนะแนว: “ข่าวที่ได้ไป ให้นักเรียนอ่านด้วยกัน 2 คน แล้วแยกกันทำ หรือทำด้วยกัน 2 คน ก็ได้นะ”

ตัวอย่างนี้ครูแนะแนวให้ทางเลือกกับนักเรียนโดยการบอกว่านักเรียนสามารถเลือกทำกิจกรรมเพียงคนเดียวหรือทำร่วมกับเพื่อนอีก 1 คนก็ได้

14. **กลวิธีการแสดงความเป็นกันเอง** หมายถึงการแสดงถึงความเป็นสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน ทำให้เกิดความสนิทสนมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เช่น การใช้คำเรียกญาติ การเรียกชื่อเล่น รวมถึงการพูดเป็นนัยหรือการเล่นคำด้วยซึ่งเป็นการแสดงความประจบประชันหรือแสดงความขบขันโดยการพูดเป็นนัยหรือการเล่นคำซึ่งมีหลายความหมาย ผู้ฟังจึงจำเป็นต้องตีความคำพูดของผู้พูดว่ามีเจตนาอย่างไร กลวิธีนี้พบจำนวน 48 ครั้ง คิดเป็น 2.32% ดังตัวอย่าง

(15) ครูแนะแนว: “บงกช ตี้ก ตี้ก ดูริยังตี้ก เออ ตี้กชอบอันไหน”

จากตัวอย่างข้างต้น ครูแนะแนวถามคำถามนักเรียนโดยการเรียกชื่อเล่นของนักเรียนเพื่อแสดงความเป็นกันเอง

15. **กลวิธีการเปิดเผยตนเอง** หมายถึงการที่ผู้ให้คำปรึกษากล่าวถึงเรื่องราวของตนเองเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ส่วนตัวและความรู้สึกกับผู้รับคำปรึกษา กลวิธีนี้พบจำนวน 40 ครั้ง คิดเป็น 1.93% ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(16) ครูแนะแนว: “เมื่อวันอาทิตย์ที่แล้ว ครูได้ไปสัมมนาเกี่ยวกับเครือข่ายแรงงาน ซึ่งดูแลเรื่องแรงงานทั่วประเทศ”

จากตัวอย่าง ครูแนะแนวแบ่งปันประสบการณ์ของตนเองโดยการบอกให้นักเรียนทราบว่าได้ไปสัมมนาเกี่ยวกับเครือข่ายแรงงานเมื่อวันอาทิตย์ที่แล้ว

16. **กลวิธีอื่นๆ** พบจำนวน 30 ครั้ง คิดเป็น 1.45% แบ่งเป็น 2 กลวิธีกว้างๆ ได้แก่

16.1 **กลวิธีการกล่าวนำทั่วไป** หมายถึงการที่ผู้ให้คำปรึกษากระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาเล่าเรื่องราวต่างๆ เพื่อให้เข้าถึงรายละเอียดของเรื่องที่กำลังพูดถึงโดยเป็นการสั่งให้ผู้รับคำปรึกษาทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พบจำนวน 17 ครั้ง ตัวอย่างเช่น

(17) ครูแนะแนว: “อ้อ เล่าเรื่อง Admissions ให้เพื่อนฟังคร่าวๆ”

ตัวอย่างนี้ครูแนะแนวสั่งให้นักเรียนคนหนึ่งเล่าเรื่องเกี่ยวกับ Admissions ให้เพื่อนๆ ฟัง

16.2 **กลวิธีการยอมรับ** หมายถึงการใช้ถ้อยคำที่แสดงให้ผู้รับคำปรึกษาทราบว่าผู้ให้คำปรึกษาเข้าใจและยอมรับในสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาพูด โดยการกล่าวว่า “คะ” “ใช่” “ใช่คะ” เป็นต้น พบจำนวน 13 ครั้ง ตัวอย่างเช่น

(18) นักเรียน: “ถ้าเป็นศิลปกรรมก็ต้องสอบ 2 อันนี้นะคะ”

ครูแนะแนว: “ใช่ ใช่ สอบเก็บเอาไว้”

จากตัวอย่าง ครูแนะแนวกล่าวยอมรับความเข้าใจของนักเรียนว่าถูกต้องโดยใช้ถ้อยคำที่แสดงการยอมรับคือ “ใช่”

โดยสรุป กลวิธีสื่อสารในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวที่พบมีทั้งหมด 16 กลวิธีใหญ่ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น กลวิธีที่พบจำนวนมากที่สุดคือ กลวิธีการถามคำถาม โดยพบจำนวน 569 ครั้ง (27.47%) รองลงมาคือ กลวิธีการให้ข้อมูล จำนวน 282 ครั้ง (13.62%) ตามด้วยกลวิธีการเตือน จำนวน 143 ครั้ง (6.90%) จะเห็นว่ากลวิธีการถามคำถามมีการใช้มากเป็น 2 เท่าของกลวิธีการให้ข้อมูล และเป็น 4 เท่า ของกลวิธีการเตือน การที่ครูแนะแนวใช้กลวิธีการถามคำถาม

เป็นจำนวนมากอย่างชัดเจนนี้ อาจเป็นเพราะการถามคำถามเป็นการกระตุ้นเตือนผู้เรียนให้คิดตาม ให้ตอบ หรือให้สนใจในสิ่งที่ครูพูด ตลอดทั้งเพื่อทดสอบว่าผู้เรียนสนใจและเข้าใจสิ่งที่ครูถามหรือไม่ หรือเพื่อทดสอบว่าผู้เรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้นอกจากครูจะใช้คำถามเพื่อสอบถามและสืบหาข้อมูลจากนักเรียนแล้ว การใช้คำถามในบางกรณียังเป็นการสื่อสารแบบอ้อมเพื่อสื่อเจตนาอื่นๆ เช่น ใช้คำถามเพื่อสั่งให้ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ใช้คำถามเพื่อเตือน หรือใช้คำถามเพื่อขอร้อง การถามคำถามจึงเป็นกลวิธีที่ถูกนำมาใช้มากเป็นพิเศษเพื่อให้ครูและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้อื่นๆ ตามมา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นทำให้เห็นวากลวิธีสื่อสารในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวมีหลากหลายและมีจำนวนการใช้ที่แตกต่างกันออกไป เป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะภาษาที่ครูแนะแนวใช้อย่างกว้างๆ ตามแนวคิดทางจิตวิทยาซึ่งไม่ได้อธิบายถึงกระบวนการการใช้ภาษาของครูซึ่งสามารถอธิบายได้โดยแนวคิดทางภาษาศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดทางวจนปฏิบัติศาสตร์มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เห็นกระบวนการใช้ภาษาของครูแนะแนวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น หัวข้อต่อไปนี้จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดทางวจนปฏิบัติศาสตร์

4.2 แนวคิดด้านวจนปฏิบัติศาสตร์

ในส่วนของแนวคิดทางวจนปฏิบัติศาสตร์ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีวจนกรรมของเซิร์ล (Searle, 1970, 1976) และทฤษฎีภาษาสุภาพของบราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1987) มาวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาว่า 2 มุมมองนี้สามารถอธิบายข้อมูลได้ครอบคลุมค่อนข้างมาก โดยลำดับแรกผู้วิจัยได้กล่าวถึงการให้คำปรึกษาในมุมมองวจนกรรม ลำดับที่สองกล่าวถึงการให้คำปรึกษาในด้านการใช้ภาษาตรงและภาษาอ้อม และลำดับสุดท้ายเป็นการกล่าวถึงการให้คำปรึกษาในมุมมองทฤษฎีภาษาสุภาพ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 การใช้วจนกรรมประเภทต่างๆ ในการให้คำปรึกษา

ในทางภาษาศาสตร์ คำว่า “วจนกรรม” หมายถึง การใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงการกระทำหรือแสดงการกระทำผ่านคำพูด เช่น การพูดว่า “ผมขอโทษ” เป็นการแสดงการกระทำคือการขอโทษ วจนกรรมจึงเป็นการใช้ถ้อยคำเสมือนการกระทำของผู้พูดเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจและรับรู้การกระทำนั้น “วจนกรรม” เป็นศัพท์เฉพาะที่นำมาใช้ในทางภาษาศาสตร์เพื่อวิเคราะห์ถ้อยคำต่างๆ สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจำแนกข้อมูลตามวจนกรรมที่ปรากฏ ซึ่งแบ่งได้ 9 วจนกรรม โดยในแต่

ละวัจนกรรมประกอบไปด้วยกลวิธีต่างๆ หลากหลายกลวิธี หนึ่ง คำว่า “กลวิธี” ในหัวข้อ 4.2 แตกต่างจากคำว่า “กลวิธี” ในหัวข้อ 4.1 ดังนี้

“กลวิธี” ในหัวข้อ 4.1 หมายถึงกลวิธีทางจิตวิทยาที่ครูแนะแนวใช้ในการให้คำปรึกษากับนักเรียน ขณะที่ “กลวิธี” ในหัวข้อ 4.2 หมายถึงกลวิธีทางภาษาศาสตร์ซึ่งแสดงวัจนกรรมที่ครูแนะแนวใช้ในการเลือกถ้อยคำเพื่อกล่าวกับนักเรียน อีกประการหนึ่ง ตัวอย่างที่ผู้วิจัยยกมาอธิบายในหัวข้อ 4.2.1 นี้ บางตัวอย่างเป็นตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้นำมาอธิบายตามแนวทางจิตวิทยาแล้ว แต่เพื่อแสดงให้เห็นว่าตัวอย่างข้อมูลแต่ละข้อนั้นสามารถอธิบายได้ทั้งแนวคิดทางจิตวิทยาและแนวคิดทางภาษาศาสตร์ ผู้วิจัยจึงนำมาอธิบายซ้ำอีกครั้งหนึ่ง และเพื่อไม่ให้ผู้อ่านเกิดความสับสน ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวเลขกำกับตัวอย่างใหม่ทั้งหมดโดยเริ่มจากหมายเลข (1) เป็นต้นไป

วัจนกรรม 9 วัจนกรรมที่พบ เรียงตามลำดับความถี่ของการปรากฏ ได้แก่ วัจนกรรมการบอกกล่าว การถาม การเตือน การแนะนำ การกล่าวสรุป การสั่ง การตอบ การชม และอื่นๆ ได้แก่ การขอโทษ การยืนยัน การขอบคุณ และการตำหนิ ดังตารางที่ 4.2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2
การใช้วัจนกรรมประเภทต่างๆ ในการให้คำปรึกษา

วัจนกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. การบอกกล่าว	962	46.45
2. การถาม	576	27.81
3. การเตือน	159	7.68
4. การแนะนำ	118	5.70
5. การกล่าวสรุป	106	5.12
6. การสั่ง	57	2.75
7. การตอบ	52	2.51
8. การชม	35	1.69
9. อื่นๆ	6	0.29
รวม	2,071	100.00

รายละเอียดของวัจนกรรมประเภทต่างๆ มีดังต่อไปนี้

1. **วจนกรรมการบอกกล่าว** หมายถึงการบอกให้ทราบ พูดย้ำ หรือเล่าให้ฟังในเรื่องราวต่างๆ วจนกรรมการบอกกล่าวนี้เป็นวจนกรรมที่พบจำนวนมากที่สุดซึ่งพบทั้งหมด 962 ครั้ง คิดเป็น 46.45% โดยพบกลวิธีการใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อวจนกรรมการบอกกล่าวจำนวนถึง 12 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการอธิบาย ซึ่งพบมากที่สุดจำนวน 158 ครั้ง (16.42%) รองลงมาคือกลวิธีการให้เหตุผล มีจำนวนที่พบ 142 ครั้ง (14.76%) ตามด้วยกลวิธีการให้ข้อมูลแบบไม่เจาะจงบุคคล พบ 124 ครั้ง (12.89%) กลวิธีการยกตัวอย่างประกอบ พบ 113 ครั้ง (11.75%) กลวิธีการกล่าวทวนคำพูด พบ 95 ครั้ง (9.88%) กลวิธีการให้ข้อมูลแบบเจาะจงบุคคล พบ 73 ครั้ง (7.59%) กลวิธีการบอกกล่าวแบบตีความ พบ 62 ครั้ง (6.44%) กลวิธีการบอกกล่าวแบบให้ทางเลือก พบ 53 ครั้ง (5.51%) กลวิธีการบอกกล่าวโดยใช้คำแสดงความขัดแย้ง พบ 48 ครั้ง (4.99%) กลวิธีการให้กำลังใจ พบ 41 ครั้ง (4.26%) กลวิธีการบอกประสบการณ์ของผู้พูด พบ 37 ครั้ง (3.85%) และกลวิธีการบอกกล่าวโดยการเล่นคำ ซึ่งพบ 16 ครั้ง (1.66%) ดังตารางที่ 4.3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3

วจนกรรมการบอกกล่าวจำแนกตามประเภทกลวิธี

วจนกรรม	กลวิธี	จำนวน	ร้อยละ
การบอกกล่าว	1. การอธิบาย	158	16.42
	2. การให้เหตุผล	142	14.76
	3. การให้ข้อมูลแบบไม่เจาะจงบุคคล	124	12.89
	4. การยกตัวอย่างประกอบ	113	11.75
	5. การกล่าวทวนคำพูด	95	9.88
	6. การให้ข้อมูลแบบเจาะจงบุคคล	73	7.59
	7. การบอกกล่าวแบบตีความ	62	6.44
	8. การบอกกล่าวแบบให้ทางเลือก	53	5.51
	9. การบอกกล่าวโดยใช้คำแสดงความขัดแย้ง	48	4.99
	10. การให้กำลังใจ	41	4.26
	11. การบอกประสบการณ์ของผู้พูด	37	3.85
	12. การบอกกล่าวโดยการเล่นคำ	16	1.66
รวม		962	46.45

จากการศึกษา พบว่าครูแนะแนวใช้วัจนกรรมการบอกกล่าวในกลวิธีการให้คำปรึกษาที่หลากหลายถึง 12 กลวิธี ดังตัวอย่างและคำอธิบายต่อไปนี้

1.1 กลวิธีการอธิบาย

(1) ครูแนะแนว: “คะแนน G-PAX เขาจะสะสม 6 ภาคเรียน 6 ภาคเรียน นะคะ หมายความว่าตั้งแต่ ม.4 ถึง ม.6 เทอมสุดท้าย อันนี้ คือ G-PAX คะแนนสะสมนะ อีกอันหนึ่ง O-NET O-NET นี้ 30% O-NET เป็นคะแนนทดสอบ เอ้อ วัดมาตรฐานโรงเรียน วัดมาตรฐานโรงเรียน สอบ 8 กลุ่มสาระนะคะ เนื้อหาครอบคลุม เอ้อ ช่วงชั้นที่ 4 หมดนะ”

ตัวอย่างที่ (1) ครูแนะแนวบอกกล่าวเกี่ยวกับคะแนนเฉลี่ยสะสม (G-PAX) และการสอบโอเน็ต (O-NET) แก่นักเรียน โดยนอกจากจะให้ข้อมูลแล้ว ยังมีการแจกแจงรายละเอียดข้อมูลด้วย

1.2 กลวิธีการให้เหตุผล

(2) ครูแนะแนว: “ให้นักเรียนไปดูแต่ละวิชานะคะว่า นักเรียนมีโอกาสได้ถึงเกรดเท่าไร เพราะว่าครั้งนี้เป็นการสอบครั้งที่ 1 ที่นักเรียนจะได้เกรด แล้วการสอบทุกครั้งมีผลต่อการเข้ามหาวิทยาลัยนะคะ”

ตัวอย่างที่ (2) นี้ ครูแนะแนวบอกกล่าวข้อมูลเกี่ยวกับการสอบให้นักเรียนทราบโดยการให้เหตุผลประกอบ

1.3 กลวิธีการให้ข้อมูลแบบไม่เจาะจงบุคคล

(3) ครูแนะแนว: “ประเมินผลแนะแนว ชาติได้ไม่เกิน 3 นะคะ”

การบอกกล่าวของครูแนะแนวในตัวอย่างที่ (3) เป็นการให้ข้อมูลกับนักเรียนทุกคน โดยไม่ได้เจาะจงว่าข้อมูลนั้นจะเป็นประโยชน์หรือเกี่ยวข้องกับนักเรียนคนใดเป็นพิเศษ

1.4 กลวิธีการยกตัวอย่างประกอบ

(4) ครูแนะแนว: “แล้วเวลาฝนในวงกลม กลัวว่าจะไม่เห็น เครื่องจะไม่ตรวจ ฝนซะเต็มที่แล้ว เช่นบางคนที่ผ่านมาที่ครูเคยคุมสอบ นักเรียนฝน ฝน ฝน ฝนในวงกลม ฝนจนกระดาศเป็นหนูๆ นึกออกมั๊ย มันจะขาด

อยู่แล้วนะ ถ้าขาดแล้วเครื่องมันไม่ตรวจ”

จากตัวอย่างที่ (4) ครูแนะแนวบอกกล่าวเรื่องการฝนกระดาษคำตอบโดยยกตัวอย่าง เหตุการณ์ที่นักเรียนบางคนฝนกระดาษเกือบขาดประกอบ

1.5 กลวิธีการกล่าวทวนคำพูด

(5) ครูแนะแนว: “เพื่อนบอกว่า ทำให้ประสบความสำเร็จในจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้”

ก่อนหน้าที่ครูแนะแนวจะกล่าวประโยคนี้นักเรียนคนหนึ่งของห้องได้กล่าวเกี่ยวกับ ความสำคัญของการมีเป้าหมายชีวิตและเสนอความเห็นของตน หลังจากที่ครูแนะแนวได้ฟังก็นำ คำกล่าวของนักเรียนคนนั้นมาพูดทวนซ้ำอีกครั้งให้นักเรียนคนอื่นฟัง จึงถือได้ว่าถ้อยคำของครูแนะ แนวเป็นการกล่าวทวนคำพูด

1.6 กลวิธีการให้ข้อมูลแบบเจาะจงบุคคล

(6) ครูแนะแนว: “ใครที่มีคุณสมบัติ และคิดว่าจะทดลองไปสอบสัมภาษณ์ และ
อาจจะเอาตรงนี้ ก็เอาใบสมัครไป เดี่ยวให้ใบสมัครไว้”

การให้ข้อมูลของครูแนะแนวในตัวอย่างที่ (6) แตกต่างจากตัวอย่างที่ (3) ก่อนหน้านี้นี้ ตรงที่ครูแนะแนวให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวข้องกับนักเรียนคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่ม หนึ่งเป็นพิเศษ

1.7 กลวิธีการบอกกล่าวแบบตีความ

(7) ครูแนะแนว: “ประเมินตอนที่ 1 ก่อน ทำให้เสร็จเร็วๆ ใครเสร็จเร็วถือว่าเป็นคนมี
คุณภาพนะ”

ในตัวอย่างที่ (7) ครูแนะแนวบอกกล่าวกับนักเรียนโดยใช้วิธีการตีความจากการ กระทำของนักเรียนว่าใครที่ทำการเสร็จเร็วถือว่าเป็นคนมีคุณภาพ

1.8 กลวิธีการบอกกล่าวแบบให้ทางเลือก

(8) ครูแนะแนว: “ข่าวที่ได้ไป ให้นักเรียนอ่านด้วยกัน 2 คน แล้วแยกกันทำ หรือทำ
ด้วยกัน 2 คนก็ได้นะ”

จากตัวอย่างที่ (8) จะเห็นว่าครูแนะแนวบอกให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับการทำกิจกรรม โดยให้นักเรียนเลือกเองว่าจะทำแบบใด

1.9 กลวิธีการบอกกล่าวโดยใช้คำแสดงความขัดแย้ง

(9) ครูแนะแนว: “พวกคุณ ถ้าเครื่องที่โรงเรียนเราไม่ตรวจให้เนี่ย พวกคุณก็จะมานั่งขีด
กาให้เนอะคะ แต่เค้าอาจจะไม่ตรวจให้เราเลยก็ได้ นะคะ”

จากตัวอย่างจะเห็นว่าครูแนะแนวบอกกล่าวเรื่องการตรวจข้อสอบโดยใช้ถ้อยคำ
แสดงความขัดแย้งคือ “แต่” เพื่อให้เห็นความแตกต่างของการตรวจข้อสอบภายในโรงเรียนกับ
ภายนอกโรงเรียน

1.10 กลวิธีการให้กำลังใจ

(10) ครูแนะแนว: “ยังไงพวกเธอรุ่นแรกเนี่ย 5/8 น่าจะ Admissions ได้ยกชั้น เนอะ”

จากตัวอย่างจะเห็นว่าถ้อยคำของครูแนะแนวเป็นการให้กำลังใจนักเรียนเกี่ยวกับการ
สอบ Admissions

1.11 กลวิธีการบอกประสบการณ์ของผู้พูด

(11) ครูแนะแนว: “เมื่อวันอาทิตย์ที่แล้ว ครูได้ไปสัมภาษณ์มากับเครือข่ายแรงงาน ซึ่ง
ดูแลเรื่องแรงงานทั่วประเทศ”

ในตัวอย่างที่ (11) ครูแนะแนวบอกกล่าวประสบการณ์ของตนเองที่ได้ไปสัมภาษณ์ให้
นักเรียนรับทราบ

1.12 กลวิธีการบอกกล่าวโดยการเล่นคำ

(12) ครูแนะแนว: “นักเรียนจะไปทำงานแบงค์ก็ได้เนอะ จบอันนี้ นักเรียนไปเรียนต่อ
อะไรดี ทำงานแบงค์ บัญชี อะไรอีก การเงิน เศรษฐศาสตร์
การเงิน”

นักเรียน: “วิศวะ”

ครูแนะแนว: “วิศวะอะดิ ไม่ใช่วิศวะ”

ครูแนะแนวในตัวอย่างที่ (12) ต้องการบอกกล่าวข้อมูลให้นักเรียนทราบว่านักเรียน
นั้นเรียนวิศวะไม่ได้ (เนื่องจากนักเรียนเรียนสายศิลป์-ภาษาจีน) โดยนอกจากจะบอกข้อมูลแล้วครู
แนะแนวยังเล่นคำ “วิศวะ” เพื่อแสดงความเป็นกันเองกับนักเรียนด้วย

2. **วจนกรรการถาม** หมายถึงการถามคำถามเพื่อขอทราบข้อมูลต่างๆ ที่ต้องการ วจนกรรการถามนี้พบทั้งหมด 576 ครั้ง คิดเป็น 27.81% โดยพบกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อแสดง วจนกรรการถาม 4 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการถามข้อมูล พบมากที่สุดจำนวน 555 ครั้ง (96.35%) รองลงมาคือกลวิธีการถามโดยใช้ถ้อยคำแสดงความเป็นกันเอง พบ 15 ครั้ง (2.61%) ส่วนกลวิธีการถามโดยอ้างถึงตัวผู้ฟัง และกลวิธีการถามแบบให้ทางเลือก พบเพียงอย่างละ 3 ครั้ง ดังตารางที่ 4.4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4
วจนกรรการถามจำแนกตามประเภทกลวิธี

วจนกรรการ	กลวิธี	จำนวน	ร้อยละ
การถาม	1. การถามข้อมูล	555	96.35
	2. การถามโดยใช้ถ้อยคำแสดงความเป็นกันเอง	15	2.61
	3. การถามโดยอ้างถึงตัวผู้ฟัง	3	0.52
	4. การถามแบบให้ทางเลือก	3	0.52
รวม		576	27.81

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของวจนกรรการถามซึ่งจำแนกตามกลวิธีที่พบ

2.1 กลวิธีการถามข้อมูล

(13) ครูแนะแนว: “ลักษณะของผู้มีบุคลิกภาพที่ดีเป็นยังไงคะ”

การที่ครูแนะแนวใช้คำแสดงการถาม “ยังไง” ทำให้เราทราบว่าถ้อยคำนี้สื่อเจตนาถามข้อมูล ซึ่งจัดว่าเป็นกลวิธีการถามข้อมูล

2.2 กลวิธีการถามโดยใช้ถ้อยคำแสดงความเป็นกันเอง

(14) ครูแนะแนว: “บงกช ตัก ตัก ดูรียังตัก เออ ตักชอบอันไหน”

จากตัวอย่าง จะเห็นว่านอกเหนือจากคำแสดงการถาม “อันไหน” แล้ว ครูแนะแนวยังใช้ชื่อเล่นของนักเรียนเพื่อแสดงความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนอีกด้วย

2.3 กลวิธีการถามโดยอ้างถึงตัวผู้ฟัง

(15) ครูแนะแนว: “นิเทศฯนี้มีทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลังใช้มั้ยคะ เราชอบอยู่ฝ่ายไหน เป็นเบื้องหน้าหรือเบื้องหลัง”

ในตัวอย่างที่ (15) ครูแนะแนวถามคำถามเกี่ยวกับความชอบของนักเรียนที่ต้องการเรียนคณะนิเทศศาสตร์ว่าชอบอยู่เบื้องหน้าหรือเบื้องหลังและยังใช้คำสรรพนาม “เรา” เพื่อแสดงการอ้างถึงตัวผู้ฟังด้วย

2.4 กลวิธีการถามแบบให้ทางเลือก

(16) ครูแนะแนว: “นักเรียนจะม่อนคลายก่อนหรือว่าจะวัดความเครียดก่อนดี”

ครูแนะแนวถามคำถามนักเรียนโดยใช้คำแสดงการถาม “หรือ...ดี” แสดงให้เห็นว่าครูแนะแนวใช้กลวิธีการถามแบบให้ทางเลือกกว่านักเรียนจะทำอะไรก่อน

3. **วจนกรรมการเตือน** หมายถึงการบอกให้รู้ล่วงหน้า หรือการพูดเน้นย้ำเพื่อให้ผู้ฟังจดจำได้มากขึ้น สำหรับวจนกรรมการเตือน พบทั้งหมด 159 ครั้ง คิดเป็น 7.68% ส่วนใหญ่พบในกลวิธีการเตือนแบบชัดแจ้ง โดยพบถึง 143 ครั้ง (89.94%) ส่วนกลวิธีการเตือนแบบไม่ชัดแจ้งพบเพียง 16 ครั้ง (10.06%) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5

วจนกรรมการเตือนจำแนกตามประเภทกลวิธี

วจนกรรม	กลวิธี	จำนวน	ร้อยละ
การเตือน	1. การเตือนแบบชัดแจ้ง	143	89.94
	2. การเตือนแบบไม่ชัดแจ้ง	16	10.06
รวม		159	7.68

ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างวจนกรรมการเตือนดังนี้

3.1 การเตือนแบบชัดแจ้ง

(17) ครูแนะแนว: “ทีนี้ก่อนอื่นเลย ก่อนอื่นเลยนะคะ ครูขอเตือนเรื่อง เข้าดูบนกระดานเลยลูก โน้น portfolio ใช้มั้ยคะ portfolio เราxonัดส่งวันที่ 8”

ในตัวอย่างที่ (17) ครูแนะแนวกล่าวเตือนนักเรียนเกี่ยวกับวันกำหนดส่งแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนโดยใช้ถ้อยคำที่แสดงการเตือนแบบชัดแจ้งคือคำว่า “ขอเตือน”

3.2 การเตือนแบบไม่ชัดแจ้ง

บริบท: ครูแนะแนวกล่าวถึงเรื่องคุณสมบัติของผู้สมัครสอบในโครงการพิเศษของมหาวิทยาลัยต่างๆ ให้นักเรียนฟังว่าต้องมีคุณสมบัติ เช่น เป็นนักกีฬา นักดนตรี หรือมีความสามารถพิเศษอื่นๆ ในระหว่างนั้นมีนักเรียนคุยกัน ครูแนะแนวจึงกล่าวเตือนโดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้

(18) ครูแนะแนว: “*คุยมีมัย เก่งคุยมีมัย โครงการพิเศษ*”

ถ้อยคำของครูแนะแนวข้างต้นไม่ได้มีถ้อยคำแสดงการเตือนอย่างชัดแจ้ง แต่เราสามารถอนุมานได้จากบริบทว่าถ้อยคำนี้มีเจตนาเตือนให้นักเรียนหยุดพูดคุยกัน ด้วยเหตุนี้จึงจัดว่าถ้อยคำนี้เป็นการเตือนแบบไม่ชัดแจ้ง

4. **วจนกรรมการแนะนำ** เป็นการบอกให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามที่ถูกกล่าว แต่ผู้ฟังจะทำหรือไม่ก็ได้ เนื่องจากไม่ได้แสดงการบังคับให้ทำเหมือนการสั่ง วจนกรรมการแนะนำพบทั้งหมด 118 ครั้ง คิดเป็น 5.70% ถ้อยคำที่จัดอยู่ในประเภทวจนกรรมการแนะนำนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นกลวิธีการแนะนำเพียงกลวิธีเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(19) ครูแนะแนว: “*นักเรียนจะตื่นเต้นหรืออะไรก็แล้วแต่ นักเรียนควรพยายามไปให้ทันก่อนเข้าห้องสอบประมาณครึ่งชั่วโมง*”

ครูแนะแนวกล่าวแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการสอบว่าควรพยายามไปถึงสถานที่สอบก่อนสอบอย่างน้อยครึ่งชั่วโมง ซึ่งการใช้คำว่า “ควรพยายาม” ไม่ได้แสดงการบังคับว่าต้องทำตามนั้น

5. **วจนกรรมการกล่าวสรุป** หมายถึงการรวบรวมใจความสำคัญของเรื่องหรือประเด็นต่างๆ วจนกรรมการกล่าวสรุปพบทั้งหมด 106 ครั้ง คิดเป็น 5.12% โดยพบเพียงกลวิธีเดียวคือกลวิธีการกล่าวสรุป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บริบท: ครูแนะแนวได้อธิบายถึงข้อควรระวังในการทำข้อสอบหลายประเด็นด้วยกันในตอนท้ายจึงได้สรุปข้อควรระวังสำคัญให้นักเรียนฟังว่า

(20) ครูแนะแนว: “*สรุปว่า ในช่วง 15 นาที ก่อนที่จะทำข้อสอบเนี่ยนะคะ นักเรียน*

ต้องเขียนบนหัวกระดาษให้เรียบร้อยหมดเลย รวมทั้งฝนให้
เรียบร้อยเลย”

ครูแนะแนวกล่าวสรุปว่านักเรียนต้องทำอะไรบ้าง โดยมีถ้อยคำที่แสดงการสรุปคือคำ
”สรุปว่า” แสดงให้เห็นเด่นชัดว่าถ้อยคำนี้เป็นการกล่าวสรุปข้อมูลที่ครูแนะแนวได้กล่าวถึงก่อนหน้า
นี้ทั้งหมด

6. **วจนกรรมการสั่ง** เป็นการบอกให้ผู้ฟังทำอะไรสิ่งหนึ่งหรือให้ปฏิบัติตามสิ่งที่ผู้พูด
กล่าว วจนกรรมการสั่งพบทั้งหมด 57 ครั้ง คิดเป็น 2.75% โดยพบการใช้ภาษาที่แสดงวจนกรรม
การสั่ง 5 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการใช้คำแสดงการสั่ง ซึ่งพบมากที่สุดจำนวน 21 ครั้ง (36.84%)
รองลงมาคือกลวิธีที่ใช้ประโยคคำสั่ง พบ 17 ครั้ง (29.83%) ตามด้วยกลวิธีที่ใช้ประโยคคำสั่ง
และถ้อยคำแสดงความเป็นกันเอง พบ 14 ครั้ง (24.56%) กลวิธีที่ใช้ประโยคคำสั่งและให้
ทางเลือก พบ 3 ครั้ง (5.26%) และกลวิธีการสั่งแบบไม่ชัดเจน ซึ่งพบ 2 ครั้ง (3.51%) ดังตาราง
ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6
วจนกรรมการสั่งจำแนกตามประเภทกลวิธี

วจนกรรม	กลวิธี	จำนวน	ร้อยละ
การสั่ง	1. การใช้คำแสดงการสั่ง	21	36.84
	2. การใช้ประโยคคำสั่ง	17	29.83
	3. การใช้ประโยคคำสั่งและถ้อยคำแสดง ความเป็นกันเอง	14	24.56
	4. การใช้ประโยคคำสั่งและให้ทางเลือก	3	5.26
	5. การสั่งแบบไม่ชัดเจน	2	3.51
รวม		57	2.75

ตัวอย่างต่อไปนี้คือกลวิธีที่ใช้ภาษาที่แสดงวจนกรรมการสั่ง

6.1 กลวิธีที่ใช้คำแสดงการสั่ง

(21) ครูแนะแนว: “แบบทดสอบที่ครูให้ทำเนี่ยนะ มันจะมีเคล็ดลับก็คือว่า 1.นักเรียน
ต้องตั้งใจทำ นะ ตั้งใจทำ แล้วก็ เอ้อ อย่าลอกเพื่อนนะ เพราะว่า

บางคน บางทีให้ทำแบบทดสอบเขาวนปีญญาัยงลอกเพื่อนเลย
นะ ไม่มีประโยชน์เลย”

จากตัวอย่าง ครูแนะแนวออกคำสั่งโดยใช้ประโยคบอกเล่าและใช้คำแสดงการสั่งคือ
“ต้อง” และ “อย่า”

6.2 กลวิธีการใช้ประโยคคำสั่ง

(22) ครูแนะแนว: “เ้า เล่าเรื่อง Admissions ให้เพื่อนฟังคร่าวๆ”

ในตัวอย่างที่ (22) ครูแนะแนวสั่งให้นักเรียนคนหนึ่งเล่าเรื่องการสอบเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาให้เพื่อนฟังโดยใช้รูปประโยคคำสั่ง ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเล่าเรื่องราวต่างๆ เพื่อให้เข้าถึงรายละเอียดของเรื่องที่กำลังพูดถึง

6.3 กลวิธีการใช้ประโยคคำสั่งและถ้อยคำแสดงความเป็นกันเอง

(23) ครูแนะแนว: “เก็บใบความรู้คืนมาลูก เก็บใบความรู้คืนมา”

ในตัวอย่างที่ (23) นอกจากครูแนะแนวจะใช้ประโยคคำสั่งให้นักเรียนเก็บใบความรู้แล้ว ครูแนะแนวยังใช้คำว่า “ลูก” เพื่อแสดงความเป็นกันเองกับนักเรียน

6.4 กลวิธีการใช้ประโยคคำสั่งและให้ทางเลือก

(24) ครูแนะแนว: “แลกกันอ่าน แล้วประเมิน ประเมินเพื่อนมาว่า ดีมาก หรือปานกลาง หรือพอใช้ หรือต้องปรับปรุงยังงั้”

ครูแนะแนวในตัวอย่างข้างต้นสั่งให้นักเรียนประเมินงานของเพื่อนโดยให้ทางเลือกกับนักเรียนว่าสามารถเลือกประเมินได้ตามความคิดเห็นของนักเรียน

6.5 กลวิธีการสั่งแบบไม่ชัดเจน

บริบท: ครูแนะแนวกำลังรอนักเรียนมาทันให้ครบทั้งห้องก่อนที่จะดำเนินการสอน แต่เวลาผ่านไปพอสมควรแล้วนักเรียนก็ยังไม่ครบ ครูแนะแนวจึงสั่งนักเรียนโดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้

(25) ครูแนะแนว: “ก็ชั่วโมงจะมากันครบนี้ลูก”

จากตัวอย่าง ถ้อยคำของครูแนะแนวข้างต้นไม่ได้มีการใช้คำแสดงการสั่งหรือการใช้ประโยคคำสั่ง แต่เราสามารถอนุมานได้จากบริบทว่าถ้อยคำนี้มีเจตนาสั่งให้นักเรียนไปตามเพื่อนมาให้ครบ ด้วยเหตุนี้จึงจัดว่าถ้อยคำนี้เป็นการสั่งแบบไม่ชัดเจน

7. **วจนกรรณการตอบ** หมายถึงการพูดตอบรับหรือตอบปฏิเสธในสิ่งที่คู่สนทนาถาม วจนกรรณการตอบพบทั้งหมด 52 ครั้ง คิดเป็น 2.51% โดยสามารถแบ่งวจนกรรณการตอบเป็น 2 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการปฏิเสธ ซึ่งพบมากที่สุดจำนวน 42 ครั้ง (80.77%) และกลวิธีการยอมรับ ซึ่งพบ 10 ครั้ง (19.23%) ดังตารางที่ 4.7 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7
วจนกรรณการตอบจำแนกตามประเภทกลวิธี

วจนกรรณ	กลวิธี	จำนวน	ร้อยละ
การตอบ	1. การปฏิเสธ	42	80.77
	2. การยอมรับ	10	19.23
รวม		52	2.51

ตัวอย่างของวจนกรรณการตอบ มีดังต่อไปนี้

7.1 กลวิธีการปฏิเสธ

(26) นักเรียน: “ให้ซี๊ดถูกลงในช่องการวางแผนระยะสั้นໄ໓໓ຍະ”

ครูแนะแนว: “ໄ໓ໄ໓ การวางแผนระยะสั้นในอีก 10 ปี ໄ໓ໄ໓ให้เธอซี๊ดถูกลงคะ เพราะการซี๊ดถูกลง ไม่ได้บอกว่าเราได้มีการวางแผน หรือมี เป้าหมายอะไร ให้เขียนคะ ให้เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรลงไป”

ในตัวอย่างที่ (26) นี้ ครูแนะแนวใช้ถ้อยคำ “ໄ໓ໄ໓” แสดงการตอบแบบปฏิเสธว่าสิ่งที่นักเรียนกล่าวนั้นໄ໓ໄ໓สิ่งທີ່ถูกต้อง

7.2 กลวิธีการยอมรับ

(27) นักเรียน: “ถ้าเป็นศิลปกรรมก็ต้อสอบ 2 อันนี้ໄ໓໓ຍະ”

ครูแนะแนว: “ໄ໓ໄ໓ สอบเก็บเอาไว้”

จากตัวอย่างข้างต้น ครูแนะแนวใช้ถ้อยคำ “ໄ໓ໄ໓” แสดงการยอมรับว่าความเข้าใจของนักเรียนนั้นถูกต้องแล้ว

8. **วจนกรรมาการชม** เป็นการแสดงความรู้สึกในทางบวกที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟัง วจนกรรมาการชมนี้นี้พบทั้งหมด 35 ครั้ง คิดเป็น 1.69% โดยพบเพียงกลวิธีเดียวคือกลวิธีการชม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(28) ครูณะแนว: “เก่งมาก เอ้า ปรบมือให้ตัวเองที่ตอบได้ เก่งมาก เก่งมาก นะ”

ตัวอย่างที่ (28) นี้ ครูณะแนวกล่าวชื่นชมนักเรียนว่า “เก่งมาก” ซึ่งเป็นการให้กำลังใจนักเรียน

9. **วจนกรรมาการอื่น ๆ** นอกเหนือจากวจนกรรมาการที่ได้กล่าวมาแล้วทั้ง 8 วจนกรรมาการข้างต้น ผู้วิจัยพบวจนกรรมาการอื่น ๆ เพียง 6 ครั้งเท่านั้น คิดเป็น 0.29% โดยพบใน 4 วจนกรรมาการ ได้แก่ วจนกรรมาการขอโทษ พบจำนวน 3 ครั้ง ส่วนวจนกรรมาการยืนยัน วจนกรรมาการขอขอบคุณ และ วจนกรรมาการตำหนิ พบวจนกรรมาการละ 1 ครั้งเท่านั้น ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8
วจนกรรมาการอื่น ๆ

วจนกรรมาการ	จำนวน	ร้อยละ
1. การขอโทษ	3	50.00
2. การยืนยัน	1	16.67
3. การขอขอบคุณ	1	16.67
4. การตำหนิ	1	16.67
รวม	6	0.29

ตัวอย่างของวจนกรรมาการขอโทษ การยืนยัน การขอขอบคุณ และการตำหนิ มีดังต่อไปนี้

9.1 **วจนกรรมาการขอโทษ** เป็นการกล่าวคำขอโทษผู้ฟัง วจนกรรมาการขอโทษนี้พบทั้งหมด 3 ครั้ง คิดเป็น 50.00% ในกลุ่มวจนกรรมาการอื่น ๆ โดยพบว่าเป็นกลวิธีการขอโทษเพียงกลวิธีเดียว ตัวอย่างเช่น

(29) ครูณะแนว: “ครูขอโทษที่ลืมบอกไป วาจาเรายังสงบอยู่ค่ะ จิตสงบให้ได้ก่อน แล้วค่อยวาจา มันจะสงบตาม”

จากตัวอย่าง จะสังเกตเห็นว่าครูณะแนวกล่าวขอโทษนักเรียนที่ได้ลืมบอกบางสิ่งไป

9.2 วจนกรรณการยืนยัน เป็นการกล่าวถ้อยคำเพื่อรับรองว่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะต้องเป็นไปในทางที่ผู้พูดกล่าวอย่างแน่นอน สำหรับวจนกรรณการยืนยัน พบจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็น 16.67% โดยพบว่าเป็นกลวิธีการยืนยัน ได้แก่

(30) ครูแนะแนว: “ทำทุกอย่างด้วยความตั้งใจ รับรองว่าเราประสบความสำเร็จแน่นอน ถ้าเราทำทุกอย่างด้วยความตั้งใจ”

ตัวอย่างนี้ ครูแนะแนวกล่าวถ้อยคำยืนยันว่าหากนักเรียนทำทุกอย่างด้วยความตั้งใจก็จะประสบความสำเร็จ โดยการใช้ถ้อยคำว่า “รับรองว่า”

9.3 วจนกรรณการขอบคุณ เป็นการกล่าวขอบคุณผู้ฟัง วจนกรรณการขอบคุณนี้พบจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็น 16.67% โดยพบว่าเป็นกลวิธีการขอบคุณ ได้แก่

(31) ครูแนะแนว: “ขอบคุณค่ะลูก ดีมากค่ะ”

ในตัวอย่างที่ (31) ครูแนะแนวกล่าวขอบคุณนักเรียนที่เก็บใบความรู้คืนมาให้ครูอย่างเรียบร้อย

9.4 วจนกรรณการตำหนิ เป็นการกล่าวผู้ฟังเมื่อผู้ฟังทำบางสิ่งผิดพลาดหรือไม่เหมาะสม วจนกรรณการตำหนินี้พบจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็น 16.67% โดยพบว่าเป็นกลวิธีการตำหนิ ได้แก่

(32) ครูแนะแนว: “แถวนี้ แถวริมสงบแล้ว แถวกลางบางคนยังคุย โดยเฉพาะพี่เตอร์ หัวหน้ายังคุยเอง”

จากตัวอย่าง ครูแนะแนวกล่าวตำหนินักเรียนคนหนึ่งที่อยู่ในห้องเรียนเพื่อให้เลิกพฤติกรรมดังกล่าว

กล่าวโดยสรุป ในจำนวนวจนกรรณประเภทต่างๆ ในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวที่พบทั้งหมด 9 วจนกรรณดังกล่าวข้างต้น วจนกรรณที่พบจำนวนมากที่สุดคือ วจนกรรณการบอกกล่าว โดยพบถึงร้อยละ 46.45 รองลงมาคือ วจนกรรณการถาม พบร้อยละ 27.81 ตามด้วย วจนกรรณการเตือน ซึ่งพบร้อยละ 7.68 จะเห็นว่าครูแนะแนวใช้วจนกรรณการบอกกล่าวค่อนข้างมากเกือบถึงครึ่งหนึ่งของการใช้วจนกรรณทั้งหมด และมีการใช้กลวิธีที่หลากหลายเพื่อแสดงการบอกกล่าวถึง 12 กลวิธี ซึ่งถือว่ามากที่สุดเมื่อเทียบกับการใช้กลวิธีในวจนกรรณอื่นๆ โดยพบว่าการอธิบายเป็นกลวิธีที่ครูแนะแนวใช้มากที่สุด รองลงมาคือ การให้เหตุผล การที่ครูแนะแนว

ใช้กลวิธีการอธิบายในวัจนกรรมการบอกกล่าวมากที่สุดอาจเป็นเพราะการอธิบายเป็นการขยายความหรือชี้แจงเรื่องราวต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น ในขณะที่การให้เหตุผลเป็นกลวิธีที่ทำให้ให้นักเรียนเข้าใจถึงสาเหตุหรือที่มาที่ไปของสิ่งต่างๆ ที่ครูกล่าว ครูแนะแนวจึงใช้กลวิธีการให้เหตุผลเป็นลำดับรองลงมา วัจนกรรมการบอกกล่าวเป็นการบอกให้ทราบ พูดให้รู้ อธิบาย หรือบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ครูแนะแนวจึงมีกลวิธีการใช้ภาษาที่หลากหลายเพื่อสื่อสารกับนักเรียน

ในส่วนของวัจนกรรมการถามที่มีการใช้มากในลำดับรองลงมาอาจเป็นเพราะวัจนกรรมการถามถูกนำมาใช้เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนผู้เรียนให้คิดตาม ให้ตอบ ให้สนใจกับสิ่งที่ครูพูด ตลอดทั้งเพื่อทดสอบว่าผู้เรียนสนใจและเข้าใจสิ่งที่ครูถามหรือไม่ หรือเพื่อทดสอบว่าผู้เรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใด

สำหรับหัวข้อต่อไป ผู้วิจัยนำกลวิธีต่างๆ ของครูแนะแนวมาพิจารณาตามมุมมองด้านการใช้ภาษาตรงและภาษาอ้อม

4.2.2 การใช้ภาษาตรงและภาษาอ้อมในการให้คำปรึกษา

การใช้ภาษาตรงคือการใช้ภาษาที่มีรูปภาษาตรงกับเจตนาของผู้พูด เช่นตัวอย่างประโยค “ฉันกินข้าว” รูปภาษาคือประโยคบอกเล่า และเจตนาของผู้พูดคือการบอกเล่าเรื่องราว ส่วนการใช้ภาษาอ้อมหมายถึงการใช้ภาษาที่มีรูปภาษาไม่ตรงตามเจตนา เช่นตัวอย่างประโยค “ปิดประตูหน่อยได้ไหม” จะเห็นว่ารูปภาษาเป็นประโยคคำถาม แต่เจตนาของผู้พูดไม่ได้คาดหวังคำตอบของผู้ฟังว่าได้หรือไม่ได้ แต่ต้องการสั่งให้ผู้ฟังปิดประตู การใช้ประโยคคำถามเพื่อสื่อเจตนาสั่งหรือขอร้องเป็นการใช้ภาษาที่พบได้ปกติทั่วไปในการสนทนาในชีวิตประจำวัน ภาษาตรงและภาษาอ้อมดังกล่าวเรียกตามศัพท์ภาษาศาสตร์ว่า “วัจนกรรมตรง” และ “วัจนกรรมอ้อม” ตามลำดับ

การใช้ภาษาตรงและการใช้ภาษาอ้อมของครูแนะแนว ปรากฏดังตารางที่ 4.9 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9
การใช้ภาษาตรงและภาษาอ้อมในการให้คำปรึกษา

การใช้ภาษา	กลวิธี	จำนวน	%
ตรง	1. การถามข้อมูล	555	27.03
	2. การอธิบาย	158	7.70
	3. การเตือนแบบชัดแจ้ง	143	6.96
	4. การให้เหตุผล	142	6.92
	5. การให้ข้อมูลแบบไม่เจาะจงบุคคล	124	6.04
	6. การแนะนำ	118	5.75
	7. การยกตัวอย่างประกอบ	113	5.50
	8. การกล่าวสรุป	106	5.16
	9. การกล่าวทวนคำพูด	95	4.63
	10. การให้ข้อมูลแบบเจาะจงบุคคล	73	3.55
	11. การบอกกล่าวแบบตีความ	62	3.02
	12. การบอกกล่าวแบบให้ทางเลือก	53	2.58
	13. การบอกกล่าวโดยใช้คำแสดงความขัดแย้ง	48	2.34
	14. การปฏิเสธ	42	2.04
	15. การให้กำลังใจ	41	2.00
	16. การขอประสบการณ์ของผู้พูด	37	1.80
	17. การชม	35	1.70
	18. การใช้คำแสดงการสั่ง	21	1.02
	19. การใช้ประโยคคำสั่ง	17	0.83
	20. การเตือนแบบไม่ชัดแจ้ง	16	0.78
	21. การถามโดยใช้ถ้อยคำแสดงความเป็นกันเอง	15	0.73
	22. การใช้ประโยคคำสั่งและถ้อยคำแสดงความเป็นกันเอง	14	0.68
	23. การยอมรับ	10	0.49
	24. การถามโดยอ้างถึงตัวผู้ฟัง	3	0.15
		การถามแบบให้ทางเลือก	3
	การใช้ประโยคคำสั่งและให้ทางเลือก	3	0.15
	การขอโทษ	3	0.15
	อื่นๆ (3 กลวิธี)	3	0.15
	รวม	2,053	99.13
อ้อม	1. การเตือนแบบไม่ชัดแจ้ง	16	88.89
	2. การสั่งแบบไม่ชัดแจ้ง	2	11.11
	รวม	18	0.87
รวม		2,071	100.00

เมื่อพิจารณาการใช้ภาษาตรงและภาษาอ้อมในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนว ปรากฏว่าครูแนะแนวใช้ภาษาตรงในการให้คำปรึกษามากกว่าการใช้ภาษาอ้อม โดยพบการใช้ภาษาตรงถึง 2,053 ครั้ง คิดเป็น 99.13% ส่วนการใช้ภาษาอ้อมพบเพียง 18 ครั้ง คิดเป็น 0.87%

ผู้วิจัยเห็นว่าเหตุที่ภาษาตรงถูกใช้ในการให้คำปรึกษามากถึง 99.13% เป็นเพราะภาษาตรงเป็นการกล่าวแบบตรงประเด็นและชัดเจน ซึ่งเหมาะสมกับการให้คำปรึกษาที่ต้องการความชัดเจนเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาซึ่งในที่นี้หมายถึงนักเรียนจะได้นำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

เนื่องจากกลวิธีต่างๆ ทั้งหมดในตารางที่ 4.9 ผู้วิจัยได้อภิปรายมาแล้วในหัวข้อ 4.2.1 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอให้ตัวอย่างพอเป็นสังเขปโดยยกตัวอย่างกลวิธีที่จัดเป็นภาษาตรงเพียง 3 ตัวอย่าง ดังนี้

1. กลวิธีการถามข้อมูล

(1) ครูแนะแนว: “นักเรียนจะเลือกเรียนคณะอะไรคะ”

ถ้อยคำของครูแนะแนวในตัวอย่างที่ (1) มีรูปประโยคเป็นประโยคคำถาม และสื่อเจตนาถาม จัดว่าเป็นภาษาตรง

2. กลวิธีการอธิบาย

(2) ครูแนะแนว: “GAT ย่อมาจาก General Attitude Test ตัวนี้จะวัด เอ้อ วัดทักษะเกี่ยวกับการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ นะคะ แล้วก็ อังกฤษสี่สาระนะ”

การอธิบายของครูแนะแนวในตัวอย่างที่ (2) เป็นการบอกกล่าวข้อมูลไปตามตรง มีรูปภาษาเป็นการบอกเล่า และมีเจตนาเป็นการบอกเล่าข้อมูล จัดว่าเป็นภาษาตรง

3. กลวิธีการเตือนแบบชัดเจน

(3) ครูแนะแนว: “ครูขอเตือนเรื่องการส่งงานนะคะ”

ตัวอย่างที่ (3) จัดเป็นการใช้ภาษาตรงเพราะรูปประโยคเป็นการบอกเล่าและสื่อเจตนาเป็นการเตือน โดยมีถ้อยคำ “เตือน” เป็นการสื่อเจตนาอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา

ตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นถือเป็นการใช้ภาษาตรงเนื่องจากรูปภาษาและเจตนาสอดคล้องกันกล่าวคือ หากมีรูปภาษาเป็นประโยคคำถาม เจตนา ก็เป็นการถามคำถามด้วย หากมีรูปภาษาเป็นประโยคบอกเล่า เจตนา ก็เป็นการบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ และหากรูปภาษาเป็น

ประโยคคำสั่ง เจตนา ก็เป็นการสั่งให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วย จึงเห็นได้ว่ารูปภาพกับเจตนาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ยังเป็นการใช้ภาษาที่ชัดเจน ตรงประเด็น โดยผู้ฟังไม่ต้องตีความ ถ้อยคำของผู้พูดดังเช่นการใช้ภาษาอ้อมที่จะกล่าวถึงต่อไป

ในส่วนของภาษาอ้อมซึ่งเป็นการกล่าวถ้อยคำที่ไม่ได้สื่อเจตนาอย่างชัดเจน ผู้ฟังจำเป็นต้องตีความจากบริบทว่าผู้พูดต้องการสื่อเจตนาเช่นไร ผลการศึกษาพบว่าครูแนะแนวใช้ภาษาอ้อมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ส่วนใหญ่ใช้เพื่อแสดงความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้นักเรียนรู้สึกสบายใจ หรือนำไปคิดต่อว่าที่ครูพูดหมายความว่าอย่างไร รวมถึงไม่ให้เป็นการบีบบังคับนักเรียน ภาษาอ้อมปรากฏใน 2 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการเตือนแบบไม่ชัดเจน พบจำนวน 16 ครั้ง คิดเป็น 88.89% และกลวิธีการสั่งแบบไม่ชัดเจน พบจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็น 11.11% ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. กลวิธีการเตือนแบบไม่ชัดเจน

(4) ครูแนะแนว: “นี่ ฟังรีเปลา่จ๊ะ”

จากตัวอย่างจะเห็นว่าถ้อยคำนี้เป็นประโยคคำถาม แต่เมื่อพิจารณาจากบริบท จะพบว่าเจตนาของครูแนะแนวในการพูดประโยคนี้คือการเตือนให้นักเรียนหยุดคุย เพราะเมื่อครูพูดประโยคนี้จบ นักเรียนที่คุยอยู่ก็เงียบ แสดงให้เห็นว่าครูไม่ได้ต้องการให้นักเรียนตอบว่ากำลังฟังอยู่หรือไม่ฟัง แต่ต้องการให้นักเรียนหยุดคุยแล้วฟังครูพูด ซึ่งนักเรียนก็เข้าใจเจตนาของครู การที่ครูแนะแนวใช้ประโยคคำถามในการสื่อเจตนาอื่นที่ไม่ใช่การถามคำถามนี้จัดเป็นภาษาอ้อม

2. กลวิธีการสั่งแบบไม่ชัดเจน

(5) ครูแนะแนว: “กี๋ซัวโมงจะมากันครบนี้ลูก”

ตัวอย่างนี้ ครูแนะแนวพูดกับนักเรียนโดยใช้ประโยคคำถามแต่ไม่ได้คาดหวังคำตอบจากนักเรียนว่ากี๋ซัวโมง แต่มีเจตนาให้นักเรียนไปตามเพื่อนมาให้ครบ และหลังจากครูกล่าวประโยคนี้ไปแล้วหัวหน้าห้องก็ลุกออกไปตามเพื่อน จะเห็นได้ว่ารูปประโยคกับเจตนาของครูแนะแนวไม่ตรงกันถือว่าเป็นภาษาอ้อม

กล่าวโดยสรุป การใช้ภาษาตรงและภาษาอ้อมในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวพบว่าครูแนะแนวมีการใช้ภาษาตรงมากที่สุดถึง 2,053 ครั้ง (99.13%) ในขณะที่การใช้ภาษาอ้อมมีเพียง 18 ครั้ง (0.87%) จึงเห็นได้ชัดเจนว่าในการให้คำปรึกษา ครูแนะแนวจะใช้ภาษาที่ตรงประเด็นและชัดเจนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจและนำไปปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ การใช้ภาษาตรงและภาษาอ้อมของครูแนะแนวมีความเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาสุภาพด้วย ดังที่จะกล่าวในหัวข้อ 4.2.3

4.2.3 การใช้ภาษาสุภาพในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนว

การวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวภาษาศาสตร์ในแง่มุมมองท้ายที่ผู้วิจัยจะนำเสนอต่อไปนี้เป็น การวิเคราะห์ข้อมูลตามทฤษฎีภาษาสุภาพของบราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1987, pp. 91-227) ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวเบื้องต้นในบทที่ 2 แล้วว่ากลวิธีรักษาความสุภาพนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 5 กลวิธีด้วยกันคือ การพูดตรง (bald on record) การใช้ความสุภาพเชิงบวก (positive politeness) การใช้ความสุภาพเชิงลบ (negative politeness) การใช้ความสุภาพโดยอ้อม (off – record politeness) และการไม่พูด (do not do the FTA) เนื่องจากข้อมูลทั้งหมดเป็นวัจนภาษาทั้งสิ้น ดังนั้นจึงไม่พิจารณาการไม่พูด

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีการกล่าวถ้อยคำตามที่ได้กล่าวไปในหัวข้อ 4.2.1 สามารถนำมาจัดกลุ่มตามทฤษฎีภาษาสุภาพได้เป็น 4 กลุ่มด้วยกัน คือ การพูดตรง การใช้ความสุภาพเชิงบวก การใช้ความสุภาพเชิงลบ และการใช้ความสุภาพโดยอ้อม โดยมีความถี่ดังที่ปรากฏตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10
การใช้ภาษาสุภาพของครูแนะแนว

ภาษาสุภาพ	จำนวน	%
1. การพูดตรง	1, 866	90.10
2. การใช้ความสุภาพเชิงบวก	125	6.04
3. การใช้ความสุภาพเชิงลบ	62	2.99
4. การใช้ความสุภาพโดยอ้อม	18	0.87
รวม	2,071	100.00

เมื่อพิจารณาการใช้ภาษาสุภาพของครูแนะแนวตามทฤษฎีภาษาสุภาพของบราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1987, pp. 91-227) ปรากฏว่าครูแนะแนวมีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความสุภาพ 4 รูปแบบ (พิจารณาเฉพาะการสื่อสารโดยใช้คำพูดเท่านั้น) คือ การพูดตรง (90.10%) ซึ่งพบมากที่สุด รองลงมาคือการใช้ความสุภาพเชิงบวก (6.04%) การใช้ความสุภาพเชิงลบ (2.99%) และการใช้ความสุภาพโดยอ้อม (0.87%) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. **การพูดตรง** การพูดตรง หมายถึง กลวิธีการพูดตรงตามเจตนาที่ต้องการให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งโดยหลักการ อาจหมายถึงการพูดตามหลักการความร่วมมือในการสนทนาหรือ “Cooperative Principle” ของไกรซ์ (Grice, 1975 อ้างถึงใน ดิษฐ์ ศรีนราวัฒน์, 2552, น.61) ซึ่งมี 4 ข้อคือ หลักปริมาณ (การให้ข้อมูลเท่าที่จำเป็นต่อการสนทนาในหัวข้อและสถานการณ์นั้น) หลักคุณภาพ (การพูดแต่สิ่งที่เชื่อว่าเป็นความจริง) หลักความสัมพันธ์ (การพูดเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา) และหลักวิธีพูด (การไม่พูดกำกวม แต่พูดให้สั้นกระชับ และเป็นลำดับก่อนหลัง) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการที่ผู้พูดจะใช้กฎเหล่านี้ทุกครั้งที่สนทนาหรือไม่ นั้นย่อมขึ้นอยู่กับการใช้ภาษาในแต่ละสถานการณ์ด้วย เช่น ในบางกรณีที่ต้องการรักษาหน้าของผู้ฟัง ผู้พูดก็ต้องเลือกละเมิดกฎบางข้อโดยใช้หลักความสุภาพด้วยการพูดตรงแบบใช้ความหมายนัย เป็นต้น

“การพูดตรง” แตกต่างจาก “ภาษาตรง” ที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ตรงที่ภาษาตรงจะพิจารณาเฉพาะรูปภาษากับเจตนาว่าตรงกันเท่านั้น ในขณะที่การพูดตรงพิจารณารูปภาษากับเจตนาว่าตรงกันและต้องมีความสุภาพด้วย ทั้งนี้ทั้งนั้น การจะตัดสินใจว่าถ้อยคำใดสุภาพหรือไม่ ต้องดูจากบริบท โดยในบริบทการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวหรือในกิจกรรมแนะแนว “การพูดตรง” ของครูแนะแนวนับว่าสุภาพเพราะบริบทบังคับให้ครูทำตามหลักของไกรซ์อยู่แล้วกล่าวคือ ต้องให้ข้อมูลครบถ้วน ตรงประเด็น กระชับ ไม่สับสน และพูดแต่ในสิ่งที่เกี่ยวข้อง

การพูดตรงของครูแนะแนวพบเป็นจำนวนมากที่สุดคือ 1,866 ครั้ง คิดเป็น 90.10% โดยพบใน 17 กลวิธี ดังตารางที่ 4.11 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11
การใช้ภาษาสุภาพด้วยการพูดตรง

ภาษาสุภาพ	กลวิธี	จำนวน	%
การพูดตรง	1. การถามข้อมูล	555	29.74
	2. การอธิบาย	158	8.47
	3. การเตือนแบบชัดแจ้ง	143	7.66
	4. การให้เหตุผล	142	7.61
	5. การให้ข้อมูลแบบไม่เจาะจงบุคคล	124	6.65
	6. การแนะนำ	118	6.33
	7. การยกตัวอย่างประกอบ	113	6.06
	8. การกล่าวสรุป	106	5.68
	9. การกล่าวทวนคำพูด	95	5.09
	10. การให้ข้อมูลแบบเจาะจงบุคคล	73	3.91
	11. การบอกกล่าวแบบตีความ	62	3.32
	12. การบอกกล่าวโดยใช้คำแสดงความขัดแย้ง	48	2.57
	13. การปฏิเสธ	42	2.25
	14. การบอกประสบการณ์ของผู้พูด	37	1.98
	15. การใช้คำแสดงการสั่ง	21	1.13
	16. การใช้ประโยคคำสั่ง	17	0.91
	17. อื่นๆ (3 กลวิธี)	12	0.64
รวม		1,866	90.10

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างกลวิธีที่ถือเป็นการพูดตรง 3 ตัวอย่าง ต่อไปนี้

1.1 กลวิธีการให้เหตุผล

(1) ครูแนะแนว: “ที่ครูบอกว่าสำคัญ เพราะมันเกี่ยวข้องกับคะแนนของนักเรียน
เกี่ยวข้องกับระบบการเข้ามหาวิทยาลัยนะคะ”

1.2 กลวิธีการให้ข้อมูลแบบไม่เจาะจงบุคคล

(2) ครูแนะแนว: “ครู เรียน 5 ปีนะ ใครชอบอาชีพครู อยากเป็นครู ก็สอบความถนัด
ทางวิชาชีพครูด้วยนะ”

1.3 กลวิธีการแนะนำ

(3) ครูแนะแนว: “ถ้านักเรียนรู้ว่ายังไม่พร้อมสอบ ก็ควรจะเตรียมตัวได้แล้วนะคะ”

สังเกตได้ว่าตัวอย่างทั้ง 3 ตัวอย่างข้างต้นล้วนแล้วแต่สอดคล้องกับหลักความร่วมมือ ทั้งสิ้น จัดได้ว่าเป็นการพูดตรง

2. การใช้ภาษาสุภาพเชิงบวก หมายถึง การใช้ภาษาที่แสดงความรู้สึกเป็นมิตรหรือเป็นสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน แสดงความเอาใจใส่ต่อผู้ฟังเกี่ยวกับความสนใจหรือความต้องการของผู้ฟัง รวมถึงการใช้คำที่แสดงความเป็นกลุ่มก้อนหรือเป็นพวกเดียวกัน จากการวิเคราะห์การให้คำปรึกษาของครูแนะแนว พบการใช้ภาษาสุภาพเชิงบวกจำนวน 125 ครั้ง คิดเป็น 6.04% โดยจำแนกเป็นกลวิธีต่างๆ ได้จำนวน 6 กลวิธี ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12

การใช้ภาษาสุภาพด้วยความสุภาพเชิงบวก

ภาษาสุภาพ	กลวิธี	จำนวน	%
การใช้ภาษาสุภาพเชิงบวก	1. การให้กำลังใจ	41	32.80
	2. การชม	35	28.00
	3. การบอกกล่าวโดยการเล่นคำ	16	12.80
	4. การถามโดยใช้ถ้อยคำแสดงความเป็นกันเอง	15	12.00
	5. การใช้ประโยคคำสั่งและถ้อยคำแสดงความเป็นกันเอง	14	11.20
	6. อื่นๆ (2 กลวิธี)	4	3.20
รวม		125	6.04

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างการใช้ภาษาสุภาพด้วยความสุภาพเชิงบวก

2.1 กลวิธีการให้กำลังใจ

(4) ครูแนะแนว: “ยังไงพวกเรารุ่นแรกเนี่ย 5/8 น่าจะ Admissions ได้ยกชั้น เนอะ”

2.2 กลวิธีการชม

(5) ครูแนะแนว: “ตัดผมเรียบร้อย อ๊ะ นี่ หน้าตาดี ผิวพรรณดี แต่งตัวเรียบร้อย สะอาดนะ”

2.3 กลวิธีการบอกกล่าวโดยการเล่นคำ

(6) ครูแนะแนว: “นักเรียนจะไปทำงานแบงค์ก็ได้นะ จบอันนี้ นักเรียนไปเรียนต่ออะไรดี ทำงานแบงค์ บัญชี อะไรอีก การเงิน เศรษฐศาสตร์ การเงิน”

นักเรียน: “วิศวะ”

ครูแนะแนว: “วิศวะอะดิ ไม่ใช่วิศวะ”

2.4 กลวิธีการถามโดยใช้ถ้อยคำแสดงความเป็นกันเอง

(7) ครูแนะแนว: “อึ้งจะส่งอันนี้มั้ยลูก”

2.5 กลวิธีการการใช้ประโยคคำสั่งและถ้อยคำแสดงความเป็นกันเอง

(8) ครูแนะแนว: “ส่งต่อไปให้เพื่อนค่ะลูก”

2.6 กลวิธีอื่นๆ

2.6.1 กลวิธีการถามโดยอ้างถึงตัวผู้ฟัง พบจำนวน 3 ครั้ง ตัวอย่างเช่น

(9) ครูแนะแนว: “นิเทศฯนี้มีทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลังใช่มั้ยคะ เราชอบอยู่ฝ่ายไหน เป็นเบื้องหน้าหรือเบื้องหลัง”

2.6.2 กลวิธีการขอบคุณ พบเพียง 1 ครั้ง ดังต่อไปนี้

(10) ครูแนะแนว: “ขอบคุณค่ะลูก ดีมากค่ะ”

ถ้อยคำในตัวอย่างข้างต้นล้วนแล้วแต่เป็นการแสดงความเป็นมิตร ความเป็นกลุ่มก้อน และแสดงออกถึงการใส่ใจในความรู้สึกของผู้ฟังทั้งสิ้น เห็นได้จากการใช้ถ้อยคำแสดงการชม การให้กำลังใจ การเล่นคำที่รู้กันเฉพาะในกลุ่ม การแสดงความเป็นกันเองโดยใช้ถ้อยคำเรียกที่นุ่มนวล การกล่าวถึงตัวผู้ฟัง และการกล่าวขอบคุณ

3. **การใช้ความสุภาพเชิงลบ** หมายถึง การใช้ภาษาที่แสดงความเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น หลีกเลี่ยงการพูดที่แสดงการบังคับผู้ฟัง โดยเสนอให้ผู้ฟังมีโอกาสเลือกทำตามความต้องการหรือแสดงความเกรงใจที่ต้องรบกวนผู้ฟัง จากการวิเคราะห์การให้คำปรึกษาของครูแนะแนว พบการใช้ความสุภาพเชิงลบจำนวน 62 ครั้ง คิดเป็น 2.99% โดยจำแนกกลวิธีต่างๆ ได้จำนวน 4 กลวิธี ดังตารางที่ 4.13 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.13
การใช้ภาษาสุภาพด้วยความสุภาพเชิงลบ

ภาษาสุภาพ	กลวิธี	จำนวน	%
การใช้ความสุภาพเชิงลบ	1. การบอกกล่าวแบบให้ทางเลือก	53	85.48
	2. การถามแบบให้ทางเลือก	3	4.84
	3. การใช้ประโยคคำสั่งและให้ทางเลือก	3	4.84
	4. การขอโทษ	3	4.84
รวม		62	2.99

ตัวอย่างของการใช้ภาษาสุภาพด้วยความสุภาพเชิงลบ มีดังต่อไปนี้

3.1 กลวิธีการบอกกล่าวแบบให้ทางเลือก

(11) ครูแนะแนว: “ข่าวที่ได้ไปให้นักเรียนอ่านด้วยกัน 2 คน แล้วแยกกันทำ หรือทำด้วยกัน 2 คนก็ได้นะ”

3.2 กลวิธีการถามแบบให้ทางเลือก

(12) ครูแนะแนว: “นักเรียนจะผ่อนคลายก่อนหรือว่าจะวัดความเครียดก่อนดี”

3.3 กลวิธีการใช้ประโยคคำสั่งและให้ทางเลือก

(13) ครูแนะแนว: “แลกเปลี่ยนอ่าน แล้วประเมิน ประเมินเพื่อนมาว่า ดีมาก หรือปานกลาง หรือพอใช้ หรือต้องปรับปรุงยังไง”

3.4 กลวิธีการขอโทษ

(14) ครูแนะแนว: “ครูขอโทษที่ลืมบอกไป วาจาเรายังสงบอยู่คะ จิตสงบให้ได้ก่อน แล้วเดี๋ยววาจา มันจะสงบตาม”

จากตัวอย่างที่ (11) – (13) จะเห็นได้ว่าถ้อยคำของครูแนะแนวเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือก ถือเป็น การเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ขณะที่ถ้อยคำในตัวอย่างที่ (14) ซึ่งเป็นการขอโทษ เป็นการแสดงออกถึงความเกรงใจที่ต้องทำให้ผู้ฟังเสียประโยชน์บางอย่าง กล่าวได้ว่ากลวิธีทั้ง 4 นี้ตรงกับ การแสดง ความสุภาพเชิงลบ

4. การใช้ความสุภาพโดยอ้อม หมายถึง การใช้ถ้อยคำสื่อเจตนาไม่ตรงกับ ความหมายตามรูปภาษา ซึ่งผู้ฟังต้องอาศัยบริบทในการตีความ

“การใช้ความสุภาพแบบอ้อม” แตกต่างจาก “ภาษาอ้อม” ที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ ตรงที่ ภาษาอ้อมเป็นการพิจารณาถ้อยคำว่ามีรูปภาษาไม่ตรงกับเจตนาของผู้พูด ซึ่งถ้อยคำนั้นอาจไม่สุภาพก็ได้ (ผู้พูดไม่ได้เจตนาจะสุภาพ) ในขณะที่การใช้ความสุภาพโดยอ้อมนอกจากจะพิจารณาว่ารูปภาษากับเจตนาของถ้อยคำไม่ตรงกัน ยังพิจารณาด้วยว่าถ้อยคำนั้นกล่าวขึ้นเพื่อ ความสุภาพด้วย ตัวอย่างเช่น ประโยค “พ่อครัวไปปลูกข้าวอยู่หรือคะ” รูปภาษาของประโยคนี้เป็น คำถาม แต่มีเจตนาเป็นการเสียดสี ซึ่งไม่มีเจตนาแสดง ความสุภาพ จึงถือเป็นภาษาอ้อม ในขณะที่ ประโยค “ไม่ทราบว่าคุณที่สั่งได้หรือยังคะ” รูปภาษาของประโยคนี้เป็นคำถาม แต่มีเจตนาเป็น การสั่งให้บริกรไปดูว่าพ่อครัวทำอาหารเสร็จหรือยัง ถือเป็น การใช้ถ้อยคำแบบอ้อมที่แสดง ความสุภาพของผู้พูด

จากการวิเคราะห์การให้คำปรึกษาของครูแนะแนว พบการใช้ความสุภาพโดยอ้อม จำนวน 18 ครั้ง คิดเป็น 0.87% โดยจำแนกเป็น 2 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการเตือนแบบไม่ชัดเจน พบ จำนวน 16 ครั้ง (88.89%) และกลวิธีการสั่งแบบไม่ชัดเจน พบเพียง 2 ครั้ง (11.11%) ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

4.1 กลวิธีการเตือนแบบไม่ชัดเจน

(15) ครูแนะแนว: “คุณมีมัย เก่งคุณมีมัย โครงการพิเศษ”

4.2 กลวิธีการสั่งแบบไม่ชัดเจน

(16) ครูแนะแนว: “ก็ชั่วโมงจะมากันครบนี้ลูก”

ถ้อยคำจากตัวอย่างทั้งสองข้างต้น จัดได้ว่าเป็นถ้อยคำที่มีรูปประโยคกับเจตนาไม่ตรงกัน อีกทั้งยังแสดง ความสุภาพด้วย จึงกล่าวได้ว่ากลวิธีทั้งสองนั้น เป็นการใช้ความสุภาพโดยอ้อม

โดยสรุปในการใช้ภาษาสุภาพของครูแนะแนว พบกลวิธีการพูดตรงมากที่สุด คือร้อยละ 90.10 รองลงมาคือการใช้ความสุภาพเชิงบวก ซึ่งพบร้อยละ 6.04 ตามด้วยการใช้ความสุภาพเชิงลบ ที่พบร้อยละ 2.99 และการใช้ความสุภาพโดยอ้อม ซึ่งพบเพียงร้อยละ 0.87 เท่านั้น กล่าวได้ว่าครูแนะแนวใช้การพูดตรงเป็นส่วนใหญ่ เพราะในสถานการณ์การให้คำปรึกษา ครูแนะแนวสามารถใช้กลวิธีการพูดตรงได้ เพื่อให้การสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนชัดเจน เข้าใจตรงกัน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง

ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่าครูแนะแนวใช้การถามคำถามเป็นกลวิธีสื่อสารในการให้คำปรึกษามากที่สุดซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับวัจนกรรมการถาม ในขณะที่วัจนกรรมที่พบมากที่สุดคือวัจนกรรมการบอกกล่าว โดยพบกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อแสดงวัจนกรรมการบอกกล่าวมากถึง 12 กลวิธี และผู้วิจัยยังพบว่ากลวิธีการใช้ถ้อยคำของครูแนะแนวส่วนใหญ่เป็นการใช้ภาษาตรงมากกว่าภาษาอ้อม นอกจากนี้ ครูแนะแนวยังเลือกใช้ใช้กลวิธีแสดงความสุภาพแบบการพูดตรงมากที่สุดอีกด้วย

การที่ครูแนะแนวใช้กลวิธีการถามคำถามในการให้คำปรึกษามากที่สุดซึ่งเห็นได้ชัดเจนชัดแสดงให้เห็นว่าการถามคำถามของครูเป็นวิธีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนที่มีประสิทธิภาพขณะดำเนินการเรียนการสอน เนื่องจากทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ได้แสดงความคิดเห็นต่างๆ ทำให้มีการโต้ตอบระหว่างครูและนักเรียน การเรียนการสอนจึงไม่น่าเบื่อ และทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการถามคำถามยังมีบทบาทสำคัญในการดึงความสนใจของนักเรียนหรือกระตุ้นเตือนนักเรียนให้สนใจกับการเรียนการสอน นอกจากนี้ การถามคำถามของครูยังเป็นการหาข้อมูลเพิ่มเติมจากนักเรียน หรือสืบหาข้อมูลในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการให้คำปรึกษา ทำให้ครูสามารถเข้าถึงรายละเอียดต่างๆ ที่ต้องการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาต่อไป และยังทำให้ครูเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้นจากคำตอบของนักเรียน ตลอดทั้งครูยังสามารถใช้คำถามให้นักเรียนทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดแทนการสั่งโดยตรงได้อีกด้วย

สำหรับวัจนกรรมการบอกกล่าวที่ครูแนะแนวใช้มากที่สุดนั้นแสดงให้เห็นว่าครูแนะแนวต้องการบอกกล่าวหรือให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อให้นักเรียนรับทราบและเข้าใจจนเกิดเป็นความรู้เพื่อนำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังสังเกตเห็นว่าวัจนกรรมการบอกกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับกลวิธีการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวด้วย กล่าวคือ ในการใช้กลวิธีการให้คำปรึกษาแบบการให้ข้อมูล การให้เหตุผล การยกตัวอย่าง การกล่าวเนื้อหาซ้ำ การแสดงความคิดเห็นขัดแย้ง การให้กำลังใจ การตีความ การให้ทางเลือก และการเปิดเผยตนเอง ครูแนะแนวมีเจตนาที่จะบอกกล่าวนักเรียนในเรื่อง

ต่างๆ ทั้งสิ้น จึงพบการใช้วัจนกรรมการบอกกล่าวของครูแนะแนวมากที่สุด ตลอดทั้งมีการใช้กลวิธีต่างๆ เพื่อแสดงเจตนาบอกกล่าวมากถึง 12 กลวิธีด้วยกัน

นอกจากนี้ จะเห็นว่าการใช้ภาษาแบบตรงไปตรงมาและชัดเจนเป็นอีกลักษณะหนึ่งของการใช้ภาษาของครูแนะแนว เนื่องจากการให้คำปรึกษา ภาษาที่ชัดเจนจะช่วยให้ผู้พูดและผู้ฟังเข้าใจตรงกัน ทำให้ผู้ฟังเข้าใจอย่างชัดเจนว่าผู้พูดกำลังสื่อสารอะไร และสามารถนำสารนั้นไปปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง กล่าวได้ว่าการพูดตรงทำให้การให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะจะทำให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจได้อย่างถ่องแท้